TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Tiết kiệm, chống lãng phí: Cần hoàn thiện khung pháp lý toàn diện

14:28 04/08/2025

Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã thống nhất trình Quốc hội xem xét, sửa đổi toàn diện Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí tại Kỳ họp thứ 10 theo quy trình, thủ tục rút gọn.

Như vậy, sau 20 năm kể từ khi Quốc hội ban hành Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí (năm 2005), đây sẽ là lần thứ hai đạo luật này được sửa đổi toàn diện (lần 1 vào năm 2013, có hiệu lực năm 2014) để thay thế luật hiện hành với những tư duy mới, như Tổng Bí thư Tô Lâm đã chỉ rõ trong bài viết "Chống lãng phí" mới đây, là: Đưa thực hành tiết kiệm, chống lãng phí trở thành “tự giác”, “tự nguyện”, "cơm ăn nước uống, áo mặc hàng ngày" của mỗi cán bộ, đảng viên và người dân; trở thành văn hóa ứng xử trong thời đại mới.

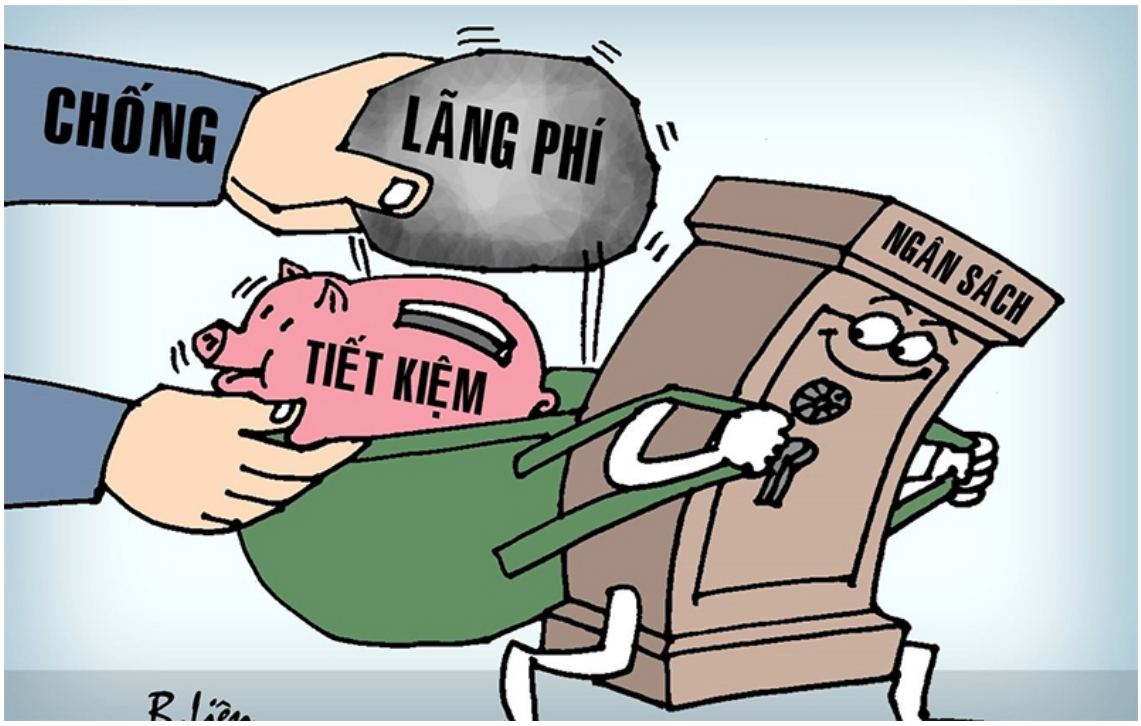

Ảnh minh họa, báo qdnd.vn.

Thực hành tiết kiệm, phòng chống lãng phí đã được hiến định trong Hiến pháp năm 2013. Điều 56 quy định: “Cơ quan, tổ chức, cá nhân phải thực hành tiết

kiệm, chống lãng phí, phòng, chống tham nhũng trong hoạt động kinh tế - xã hội và quản lý nhà nước". Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí cũng đã được Quốc hội thông qua năm 2005, được sửa đổi, bổ sung năm 2013, tạo cơ sở pháp lý, từng bước hạn chế lãng phí. Tuy nhiên, tình trạng lãng phí vẫn xảy ra ở nhiều nơi, nhiều lĩnh vực, từ đầu tư công dàn trải, kéo dài tiến độ, đội vốn, đến mua sắm công không hiệu quả, sử dụng tài sản công sai mục đích... Tình trạng này không chỉ gây thất thoát ngân sách mà còn để lại những hệ lụy xã hội nghiêm trọng.

Theo Đại biểu Hoàng Văn Cường, Ủy viên Ủy ban Kinh tế và Tài chính của Quốc hội, một trong những nguyên nhân khiến công cuộc thực hành tiết kiệm, chống lãng phí còn hạn chế chính là do thể chế chưa đáp ứng được yêu cầu. Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí chưa thật sự đi vào thực tiễn cuộc sống bởi các quy định chủ yếu vẫn mang tính nguyên tắc, thiếu các cơ chế ràng buộc trách nhiệm cụ thể dẫn đến hiệu lực thực thi chưa cao, phần lớn còn phụ thuộc vào ý thức trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, đơn vị, tổ chức và ý thức của từng cán bộ, công chức, viên chức, từng cá nhân, hộ gia đình.

Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí để đáp ứng yêu cầu của thời đại mới không chỉ là câu chuyện tập trung hoàn thiện thể chế với những hành động cụ thể như: xóa bỏ rào cản về pháp luật, tiết kiệm trong cải cách hành chính, sắp xếp tổ chức, siết chặt kỷ luật, kỷ cương tài chính, công khai, minh bạch..., cũng không chỉ là một phẩm chất đạo đức mà nó còn là biểu hiện của tinh thần trách nhiệm, là văn hóa của mỗi người dân với bản thân, gia đình, xã hội và đất nước.

Ảnh minh họa, nguồn VGP.

Đại biểu Bùi Hoài Sơn, đoàn đại biểu Quốc hội TP. Hà Nội cho rằng: Khi ý thức trách nhiệm đó được chuyển hóa thành nếp văn hóa tự thân, tự nguyện, tự có trong mỗi người dân, nó sẽ trở thành động lực kép thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

Cho ý kiến về bổ sung Chương trình lập pháp năm 2025, Thường trực Ủy ban Kinh tế và Tài chính của Quốc hội cũng nêu rõ, còn tình trạng chồng chéo, thiếu rõ ràng giữa các quy định của Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí với các luật chuyên ngành có liên quan, gây khó khăn trong việc xác định trách nhiệm pháp lý khi để xảy ra thất thoát, lãng phí trong quản lý, sử dụng tài sản, ngân sách Nhà nước. Việc xử lý hành vi gây lãng phí trong các đơn vị sự nghiệp công lập và doanh nghiệp Nhà nước còn mang tính hình thức, chưa cụ thể và thiếu nghiêm minh, rất ít trường hợp bị xử lý trách nhiệm tài chính hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự như đối với các hành vi tham nhũng.

Vì thế, việc sửa đổi Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí phải bao hàm đầy đủ các nguyên tắc, chính sách, biện pháp thúc đẩy văn hóa tiết kiệm và ngăn ngừa lãng phí không chỉ trong khu vực công mà cả với khu vực tư, tạo cơ sở cho nghĩa vụ pháp lý bắt buộc với chế tài xử lý vi phạm mạnh hơn, quyết liệt hơn và thực chất hơn. Mục tiêu của việc sửa đổi toàn diện Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí không chỉ là để khắc phục cho được những tồn tại, hạn chế của Luật hiện hành, mà quan trọng hơn là, phải tạo lập được cơ sở chính trị pháp lý toàn diện, vững chắc cho thực hành tiết kiệm ở mọi ngành, mọi nghề, mọi cán bộ, đảng viên và người dân, tạo ra sự thay đổi căn bản về chất trong thực hành tiết kiệm, chống lãng phí.

Theo VOV.vn